

ליל שב"ק:

בראשונה יש לתת שבח והודאה לרבש"ע, על כל החסד שעשה עמדי, ותמיד צריכים להודות על נסיון ונפלאותיו שבכל יום. ולהודות לציבור שהתפללו דאגו והתענינו, ועזרו - כל אחד במה שהיה שייך.

אומרים כל יום באיזהו מקומן, זבחי שלמי ציבור ואשמות, מעודי נתקשיתי מה שצירף התנא בחדא מחתא 'שלמי ציבור' ו'אשמות', הרי 'זבחי שלמי ציבור' הם קדשי קדשים לא כמו שאר השלמים שהם קדשים קלים (עי' זבחים נד:), ואין מקריבים שלמי ציבור בכל ימות השנה רק ביו"ט שבועות, ואיתא בזוה"ק (אמור צז:): דבגין כך אקרי בגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצר הרע ועל דא לא כתיב ביה חטאת כשאר זמנין דכתיב בהו חטאת (ועי' זוה"ק תצוה קפג), ובירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח) איתא 'בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא, אמר להן הקב"ה מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם', הקרבן הכי גבוה שבני ישראל מקריבים ביום הכי גדול בשנה, ואילו 'אשמות' הם הדברים הכי פחותים, אשם גזילות אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם מצורע, וויא קומט דאס אריין צוזאמען. וחשבתי דיש לרמז על אדם שהציבור מחשיב אותו, והוא אצלם בבחינת 'זבחי שלמי ציבור', אבל הוא יודע ומרגיש בעצמו שהוא באמת אינו ראוי, ואינו אלא בבחינת 'אשמות', לכן כלל התנא את שניהם בחדא מחתא, כי בד בבד עם המעלות שאוחזים עליו, הוא צריך לזכור ולדעת את החסרונות שבו.

עוד י"ל דאיתא מהאמרי אמת זי"ע (לקוטים זבחים שם) דהטעם דהוי קדשי קדשים, משום שכשהציבור באחדות הוי קדשי קדשים. אבל גם כשהציבור ביחד יש לפעמים טענות ותלונות מבחוץ, ולפעמים מבפנים, שהם בבחינת אשמות, ועם זאת על האדם להיאחז בחשיבות זבחי שלמי ציבור, שאמנם שתי הדברים יכולים ללכת ביחד, אבל צריכים לדעת שדייקא רק על ידי כח האחדות מתגברים על האשמות, והשלמים נהפך לקדשי קדשים.

ומפרשתן למדים חז"ל (סנהדרין קי.) 'מכאן שאין מחזיקין במחלוקת', ופירש רש"י 'שמחל [מרע"ה] על כבודו, והוא עצמו הלך לבטל מחלוקת', שאין לומר שמכיון שניסו פעם אחת לפייס אין צורך לנסות שוב, אלא צריכים לנסות לפייס שוב ושוב. אבל יש בזה עוד משמעות, כי הנה בין אנשים תמיד קורה שיש ויכוח וריבוי דעות, ולפעמים יש גם רדיפות, אבל אין להחזיק במחלוקת, לא להיאחז ברע, אלא להיאחז בטוב, ולא לדבר על השלילה, בעשה טוב, יהודים צריכים להתמקד ולהחזיק ולהתחזק בטוב, במה שאתה לומד ומתפלל, במה שאתה שייך לציבור החפצים בטוב.

יעזור השי"ת שנוכל תמיד להיות באחדות, ולאחוז בדברים הטובים, וזה יביא לנו כלי מחזיק ברכה לכל הדברים הטובים.

בקידושא רבא:

איתא מהחידושי הר"מ זי"ע רמז למנהגנו לקרוא שם לבת דייקא בשבת קודש, כמו המן שבתחילה לא ידעו בני ישראל מה הוא, ואח"כ כתיב (בשלח טז, ל-לא) 'וישבתו העם ביום השביעי, ויקראו בית ישראל את שמו מן', מכאן שהשבת נותנת כח לקריאת שם. אמנם בדרך כלל כבר מחליטים על השם של הבת לפני שבת קודש, וא"כ אינו דומה להמן.

אלא ידוע מספה"ק שהשם מורה על המהות והתכלית, ובזכר אין צריכים לכח השבת כדי לדעת מה תכליתו בהאי עלמא, כי זכר בא עם הכנה, עם מצוות שמזכירים את המטרה והתכלית בהאי עלמא, ברית, תפילין, תלמוד תורה, ויש לו את ההגנות בפני העולם הזה החומרי, שיוכל להתרומם להיות למעלה [אמנם צריכים לעמול ולעבוד על כך, ואם לא עובדים אפשר ליפול מכל המדרגות]. אבל נקבה היא חומר, שהרי אמרו חז"ל (סוטה יז. רש"י ד"ה שכינה ביניהם) יו"ד באיש וה"י באשה, זכו שכינה שרויה ביניהם, ואיתא בגמרא (מנחות כט:): עולם הבא נברא ביו"ד ועולם הזה בה"י, כי איש שיש בו יו"ד שבו נברא העוה"ב הוא צורה, ואשה שיש בה ה"י שבו נברא העוה"ז היא חומר. האשה היא חומר שצריך לתת לו את הצורה, לתת לו את השם האמיתי, המהות, ומכיון שאין לה מצוות תלמוד תורה ושאר מצוות, רק שאין הזמן גרמא, קשה מאוד לגלות פנימיותה ותכליתה, ודייקא שבת קודש - שאף הבת מצווה בשבת - נותנת כח והסתכלות אחרת על ששת ימי המעשה, ומכוחה אפשר להתעלות מעולם הזה ולהכיר שהעולם הזה אינו אלא עולם חולף, ויש מנהיג לבירה, ועי"ז אפשר בשבת לגלות שמה של הנקבה, דהיינו תכליתה ומהותה.

וביותר בבת תלמיד חכם, שהוא בבחינת שבת בכל ימות השבוע, שיכול לגלות הצורה שבתוך החומר ע"י שהתורה מרממתו מעל כל המעשים, והגם שלכאורה בת תלמיד חכם הוא רק אחרי כמה שנים שהבת שומעת ורואה את אביה שיושב ולומד תורה בבית, והיא מתרגלת לחיי תורה [ובפרט למש"כ הט"ז (אהע"ז סי' ב סק"ג) דבת ת"ח היינו שהיא חכמה ומבינה שהתורה היא חייך אף בעוה"ז, ע"ש], אבל מ"מ גם מיד מהלידה יש השפעה, שהתורה שלומדים נשרש אצלה מראשית החיים. וע"י שהתלמיד חכם לומד תורה וחי מרומם מעל החומריות, וכל מעשיו בקו"ט, היא כבר נולדה בת תלמיד חכם, והיא תגדל בעז"ה להיות בת תלמיד חכם אמיתית.

בסוף פרשתו [מפסוק כה] כתיב הפרשה של תרומת מעשר, ובהמשך כתיב [בפסוק כו] 'ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו וגו' והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר, ושוב כתיב [בפסוק ל] 'ואמרת אליהם בהרימכם את חלבו ממנו ונחשב ללויים כתבואת גורן וכתבואת יקב', ויש להבין אמאי כתיב פעמיים 'ואמרת אליהם' וכל הציווי. ובתרגום יונתן מפרש שפסוק ל נאמר לכהנים. ודבריו צריכים הבנה [ועי' בס' הכתב והקבלה. ועי' פני יהושע מכות יז. ד"ה ועוד דכיון, והגהות הגריע"ב זצ"ל (הנדפס בס' הזכרון יד משה עמ' לג)]. וצ"ל שהכוונה למ"ד שמן התורה אפשר לתת מעשר ראשון גם לכהנים (יבמות פו.), והכהנים מחויבים גם הם להפריש מן המעשר שקיבלו תרומת מעשר. אך לפי זה צ"ב מה הכוונה באמרו 'בהרימכם את חלבו ממנו', מה שייך לומר שצריך לתת מן המובחר, הרי הוא בעצמו קיבל את המעשר ולוקח לעצמו גם את התרומת מעשר. וי"ל דמכאן ראייה למה שחידש הצפנת פענח (ראה יב, יא) שגם כהן שהתרומה מיועדת עבורו יש לו דין חלב שצריך לתת מן המובחר, ולכן כהן שקיבל מעשר ומפריש תרומת מעשר צריך לתת מן המובחר.

וע"ד העבודה מובן ביותר, כי זה היה המעלה של כהנים, שהם היו מרגישים שזה כיס של רשות אחרת, הם עכשו עושים מצוה ונותנים לרבש"ע את החלב. אנחנו בהסתכלות שלנו, איננו יכולים להבין את זה, שהרי הכהן קיבל מעשר, ומפריש לעצמו תרומת מעשר, וזה מכיס אחד לכיס שני שלו בעצמו. אבל לכהן היה את ההרגשה שהוא לוקח את חלבו ממנו ונותנו לרבש"ע, וכדכתיב (יה, כ) 'וחלק לא יהיה לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל', יכול להיות שיהיה לכהן רכוש, הכהן מקבל תרומה, הוא מקבל דברים אחרים, הוא יכול לקנות קרקעות, יש פסוק בירמיה (פרק לב) שהכהן קנה קרקעות, ועכ"ז מרגיש שהקב"ה חלקו גם כשהוא בתוך בני ישראל, הוא מרגיש שהכל אינו שלו, אני חלקך ונחלתך, הכהן הרגיש שבעצם העולם הזה הוא עולם חולף, ואינו כי אם היכי תמצוי לקיים מצוות, להתקרב לרבש"ע, עכשו אני נותן מהמובחר לרבש"ע, והגם שסו"ס מגיע לו עצמו. בשבת קודש יש את הכח של הבהירות, שיכולים לראות ולהרגיש תכלית האמיתי ולידבק בה' הוא נחלתו, להתרומם טפח מעל עולם הזה.

ותלמיד חכם חי תמיד בהרגשה זו, היום היארציית של הגה"ח ר' אברהם פרידמן ז"ל, מתחת לביתו היה לו אפשרות וזכות לבנות, עברו הרבה שנים והוא לא התעסק בזה מחמת התנגדות של שכן, לימים הסביר שעמד הברירה לפניו - או בבא קמא או הדירה שאני יכול לעשות מתחת לבית, כי א"א להתעסק בשתייהם יחד, ומסכת בבא קמא יותר חשובה לי. זהו חיים של תלמיד חכם - שמכיר שבבא קמא זה החיים שלו וה' הוא נחלתו בתוך בני ישראל. כל אחד יכול לומר שבבא קמא יותר חשובה לו, אבל הוא הרגיש את זה גם כשהגיע למעשה, את הבבא קמא הוא לקח אתו למעלה, את הדירה הוא משאיר ליורשים, יותר מארבע אמות אין לבן אדם בעולם הזה, וצריכים לעבוד כדי להרגיש זאת, שהתורה יותר חשובה לי, כי אפשר להגיד מהיום עד מחר ושלא יחדור ללב, אלא צריכים לעמול על זה כל הזמן, להתרומם מעל חיים החומריים, ולהרגיש מהו הטפל ומהו העיקר בהאי עלמא.

